

**คู่มือการจัดการเรียนการสอน
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**

**คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๓**

คำนำ

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่ให้อาจารย์ผู้สอนมีความเข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถวางแผนออกแบบและพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอน โดยบูรณาการเทคนิคการเรียนการสอนจากวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งสามารถดำเนินการวิจัย เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดทำหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเล่มนี้ จึงมีความมุ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ขออ้อมรับด้วยความขอบคุณ และจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

(รองศาสตราจารย์บุญชุด เนติศักดิ์)
คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ	๑
๑.๒ กระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๓
๑.๓ บทบาทของครู	๔
บทที่ ๒ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
๒.๑ หลักการของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๖
๒.๒ วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๗
๒.๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๘
๒.๔ ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑๑
บทที่ ๓ การออกแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้	
๓.๑ การออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑๔
๓.๒ แผนการจัดการเรียนรู้	๑๕
๓.๓ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	๑๗
๓.๔ การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้	๑๘
บทที่ ๔ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน	
๔.๑ วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล	๒๑
๔.๒ วิธีการวัดผลและประเมินผล	๒๑
๔.๓ การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง	๒๓
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
- คำสั่งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมที่ ๒๘/๒๕๕๓ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	
- ประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง กำหนดระบบและกลไกการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการเปิดสอนหลักสูตรและการปิดหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๓	

บทที่ ๑

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ มี ๙ หมวด ๗๘ มาตรา โดยเป็น มาตราที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ มาตรา ๒๒ การเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด มาตรา ๒๓ การจัดการศึกษาต้องมีการบูรณาการ มาตรา ๒๔ การใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นแนวทาง ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ มาตรา ๒๖ การประเมินแนวใหม่ที่หลากหลายในการปฏิรูป การเรียนให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการเรียนรู้ มีวิสัยทัศน์ รู้จักการตั้งคำถาม เป็นการเรียนรู้ตามสภาพจริง และมีการประเมินผลตามสภาพจริง ผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญกับผู้เรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่, ๒๕๔๔ : ๑-๑๓) การศึกษาลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญเพื่อจะได้สามารถ วิเคราะห์ผู้เรียนและออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔ : ๕-๗) ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จัดดำเนินการให้สอดคล้องกับผู้เรียน ความแตกต่างระหว่าง บุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจด้วยวิธีการ กระบวนการ และ แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผล ประเมินผล ตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรที่กำหนด

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวทางที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้บัญญัติไว้ สถาบันการศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะกำหนดเป้าหมาย ภารกิจ และแสวงหา ยุทธศาสตร์ต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ และความสามารถ ของผู้เรียนแต่ละคน

๑.๑ การเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๔ : ๑๐๖-๑๐๙) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ในด้านการเรียนการสอนในประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้

๑. แต่ละสถาบันต้องกำหนดเป้าหมายและภารกิจที่ชัดเจนตามความพร้อมและความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละสถาบัน ทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนต้อง แสวงหาวิธีการจัดการศึกษาและยุทธศาสตร์ที่จะสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้มากที่สุด

๒. การพัฒนาหลักสูตร ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและพิจารณาถึงความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม สารระของหลักสูตร นอกจากมุ่งพัฒนาบัณฑิตอย่าง สมดุล ทั้งความรู้ ความสามารถและความดีงามแล้ว ยังต้องมุ่งเน้นการพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง และการค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

๓. รูปแบบการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ต้องมีความหลากหลายตามความต้องการ ของผู้เรียน โดยไม่จำกัดวัน เวลา สถานที่ เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life -Long Learning) โดยนอกจากจะจัดภายในสถาบันอุดมศึกษาแล้ว จะต้องพัฒนารูปแบบให้มีความ ยืดหยุ่น หลากหลายขึ้น อาทิ การจัดร่วมกับสถานประกอบการในโปรแกรมพิเศษประเภทต่างๆ เป็นต้น

๔. การจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมเสริม ต้องยึดผู้เรียนเป็นหลัก โดยต้องเน้น ความสำคัญ ทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ โดยคณาจารย์ผู้สอนควรทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

๕. ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอน หลักสูตร ให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและเพื่อสร้าง บัณฑิต ที่พึงประสงค์มีความใฝ่รู้สามารถคิดวิเคราะห์ วิจัย ริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบ และมีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ

๖. ให้มีการกำหนดมาตรฐานหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การรับรองหลักสูตรของสถาบัน อุดมศึกษาแต่ละประเภท ที่เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับอุดมศึกษาแต่ละระดับ

๗. ให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อการวิจัย สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนา ประเทศรวมทั้งการพัฒนานวัตกรรมการเรียนการสอน

๘. ปรับระบบการประเมินและวัดผลการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อเอื้อต่อการพัฒนา คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ โดยพิจารณาจากความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรม การร่วมกิจกรรม ควบคู่กับ การทดสอบตามความเหมาะสม

๙. นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการบริหารจัดการทั้ง เพื่อพัฒนาคุณภาพ และกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

การจัดกระบวนการเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๓ : ๕.๑๓) แสดงลักษณะผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไว้ ดังนี้

คุณลักษณะของผู้เรียนที่พึงประสงค์

คนดี	<ul style="list-style-type: none"> ● ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม ● ตีทั้งใจและพฤติกรรม ● มีวินัยต่อตนเองและสังคม ● จิตใจดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม ● อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ● มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย ● ควบคุมตนเองได้ ● พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ ● ทำงานเพื่อส่วนรวม
คนเก่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● มีความรอบรู้ มีความรู้ทั้งไทยและสากล ● มีความสามารถพิเศษเฉพาะทาง ● มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ ● เป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

	<ul style="list-style-type: none"> ● ทันโลกทันเทคโนโลยี ● เรียนรู้ด้วยตนเองได้ ● รักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต
	<ul style="list-style-type: none"> ● รู้จักตนเอง ● แก้ปัญหาเป็น ● กล้าแสดงออก
มีความสุข	<ul style="list-style-type: none"> ● ร่างกายแข็งแรง ร่าเริงแจ่มใส ● จิตใจเข้มแข็ง ● มีความสุขในการเรียนรู้ และการทำงาน ● มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง ● มนุษย์สัมพันธ์ดี ● ปลอดภัยจากอบายมุข

ลักษณะการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

- เป็นกระบวนการทางปัญญา พัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
- เรียนอย่างมีความสุข เน้นประโยชน์ของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ
- บูรณาการสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับความสนใจ ทันสมัยตามสภาพจริง
- เป็นกระบวนการคิด และการปฏิบัติจริง นำไปใช้ประโยชน์ได้
- เป็นกระบวนการเรียนร่วมกัน โดยมีผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนเรียน

การจัดกระบวนการเรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มีขั้นตอนสำคัญดังต่อไปนี้คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๓ : ๒๙)

๑. การสำรวจความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน สำรวจพื้นฐานความรู้เดิม

๒. การเตรียมการ ครูเตรียมเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้และองค์ประกอบอื่นๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้วางแผนการเรียนการสอน

๓. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชั้นวิเคราะห์อภิปรายผลงาน/องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้วิเคราะห์หรืออภิปรายกระบวนการเรียนรู้

๔. การประเมินผล

๕. การสรุปและนำไปประยุกต์ใช้

๑.๒ กระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดลักษณะกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ ๙ ประการ คือ

๑. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน

๒. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และคิดสร้างสรรค์

๓. กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้แสวงหาคำตอบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๔. นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
๕. ฝึกและส่งเสริมคุณธรรม และจริยธรรมของผู้เรียน
๖. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วนทั้งด้านดนตรี ศิลปะ และกีฬา
๗. ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ร่วมกัน
๘. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรักสถานศึกษาของตนเอง และมีความกระตือรือร้นในการเรียน
๙. ประเมินพัฒนาการผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่อง

๑.๓ บทบาทของครู

ทิตินา แคมมณี (๒๕๔๗ : ๓๖-๓๗) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูและได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนไว้ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

๑. ในการศึกษาเกี่ยวกับการสอน ครูพึงให้ความสนใจในหลักการมีเป้าหมายความสนใจที่เทคนิค วิธีการเท่านั้น ครูควรพยายามทำความเข้าใจในหลักการ จำหลักการให้แม่นยำ และหมั่นประยุกต์ใช้หลักการนั้นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

๒. ครูพึงศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่างๆ ซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย และเลือกสรรสิ่งที่ตนเชื่อถือ หมั่นวิเคราะห์การคิดและการกระทำของตนว่าสอดคล้องกัน หรือไม่ และศึกษาผลการกระทำ เพื่อปรับเปลี่ยนให้ยั่งยืนแนวความคิด ความเชื่อมันต่อไป

๓. ครูพึงเปิดใจกว้างในการศึกษาแนวความคิด ความเชื่อ หรือหลักการต่างๆ ที่แตกต่างไปจากความคิดของตน และเปิดโอกาสให้ตนเองได้มีประสบการณ์ในสิ่งที่แตกต่างออกไป โดยการทดลอง ปฏิบัติ หรือศึกษา วิจัย เพื่อพิสูจน์ทดสอบแนวคิดใหม่ๆ อันอาจจะ นำมาซึ่งทางเลือกใหม่ๆ ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นมีความคิดแปลกใหม่ มีชีวิตชีวา น่าตื่นเต้นและน่าเรียนรู้ ทั้งสำหรับครูและผู้เรียน

สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (๒๕๔๕ : ๑๗ - ๑๘) กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการดำเนินงานตามกระบวนการปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษานั้น ผู้สอน ทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดังต่อไปนี้

๑. **การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน** การที่ผู้สอนจะสามารถจัด กิจกรรมการเรียนรู้อ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาเป็นผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษาซึ่งผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา และมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้าง ความเข้าใจระหว่างกัน

๒. **การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้** ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ มีสื่อการสอนที่เร้าความสนใจผู้เรียน ตลอดจนการดำเนินกิจกรรมในบรรยากาศแห่ง ความเป็นกัลยาณมิตรย่อมเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้อ

๓. **การพัฒนางานของตนเอง** ผู้สอนจะต้องแสวงหาความรู้และประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนผลการปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จระหว่างกัน

๔. การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นผู้สอนจะต้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพและความ ต้องการของท้องถิ่น โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และมีการจัดแนวการเรียนการสอนให้สอดคล้อง กับหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของท้องถิ่นและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม ให้สามารถเชื่อมโยงแก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้ และเน้นการปฏิบัติจริง

๕. กระบวนการจัดการเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนทุกคนควรจะได้ทำความเข้าใจให้กระจ่างชัดในความหมายและลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญเพื่อจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข (๒๕๕๐ : ๒๓-๒๔) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้สอนในยุคปัจจุบันต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและเสนอ บทบาทไว้ดังนี้

บทบาทของครูในยุคปัจจุบัน ครูต้องสอนหรือฝึกผู้เรียน ดังนี้

๑. ฝึกคิด คือ สอนให้ผู้เรียนคิดเองเป็น
๒. ฝึกให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า ศึกษาให้ลึกซึ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และมีการวิจัยค้นคว้า
๓. ฝึกให้ผู้เรียนบริการสังคม คือ สิ่งที่เรียนจะมีคุณค่า เมื่อได้ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

ครูเป็นภูมิปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียนตั้งแต่ตัวเล็กๆ ซึ่งเป็นประชากรที่สำคัญของโลกครูต้องเป็นตัวทวีคูณในการนำเด็กเข้าสู่ระบบของการเรียนรู้ บทบาทของครูจึงเปลี่ยนไป จากผู้ให้ความรู้ ผู้บอกความรู้ (Telling, Talking) มาเป็นผู้ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการ (Process) คิดค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ตลอดจนแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูจึงเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอน (Teacher) มาเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) คือเป็นผู้เตรียมประสบการณ์ สื่อการเรียนการสอนให้ ผู้เรียนใช้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณภาพคือดี มีปัญญาคือเก่ง และเป็นผู้มี ความสุข คือสุขภาพกายและจิตดี โดยสรุปเป็นประชาชนที่ดี เก่ง สุข เป็นประชาชนที่มองกว้าง คิดไกล ใฝ่รู้ เชิดชูคุณธรรมนั้น ต้องเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

บทที่ ๒

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๑ หลักการของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนมากที่สุด วิธีดำเนินการ คือให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนในการบรรลุเป็นผู้มีปัญญา ด้วยการเรียนรู้ ด้วยตนเอง โดยผ่านประสบการณ์ตรง เช่น ประสบการณ์ในการแก้ปัญหา การเรียนการสอน ต้องมีการพัฒนาและกระตุ้นสติปัญญาให้มีความสามารถในการใช้เหตุผล รู้จักคิดวิเคราะห์ และใช้ศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ที่สามารถปรับตัวให้ประสานกับสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นมนุษย์ ธรรมชาติ และความเจริญทางเทคโนโลยี เป็นการศึกษาที่พัฒนาคนให้มีชีวิตครบ ๔ ด้าน คือ ภาวิตกาย หมายถึง กายที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้ว มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางกายได้อย่างดี ภาวิตศีล หมายถึง มีศีลที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้ว มีพฤติกรรมทางสังคมที่พัฒนาแล้ว ดำรงอยู่ในวินัย ก่อสันติสุข ภาวิตจิต หมายถึง มีจิตที่เจริญแล้วหรือพัฒนาแล้ว สมบูรณ์ด้วย คุณภาพจิต สมรรถภาพจิต และสุขภาพจิต และ ภาวิตปัญญา หมายถึง มีปัญญาที่เจริญแล้ว หรือ พัฒนาแล้ว มีปัญญาที่เป็นอิสระจากการครอบงำของกิเลส รู้เข้าใจและเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทัน จนมีความเป็นอิสระโดยสมบูรณ์ (สุมน, ๒๕๑๘:๑๙ และพระราชวรมณี, ๒๕๓๐:๑๑๖ อ้างถึง ในอ้างรัง, ๒๕๔๒:๔๗-๔๘)

ในวงการศึกษาต่างก็ยอมรับว่าการจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนแต่ละคนว่ามีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ ได้แก่ เชาวน์ปัญญา บุคลิกภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และพฤติกรรมอื่นๆ การจัดการเรียนการสอน จึงมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ ทั้งด้านความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติไปพร้อมๆ กัน ในระบบการเรียน ผู้เรียนควรเป็นผู้แสดงออกมากกว่าผู้สอน การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีโอกาสได้แสดงออกมากที่สุด ให้ความสำคัญกับความรู้สึก นึกคิด และค่านิยมของผู้เรียน การจัดบรรยากาศในการเรียน ควรเป็นแบบร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ครูทำหน้าที่ช่วยเหลือให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกในขบวนการเรียนของผู้เรียนการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีเทคนิคและวิธีการศึกษาค้นคว้า ดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัย, กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๔:๖-๗)

๑. การวิเคราะห์ผู้เรียน การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มช่วยให้ครู ผู้สอนมีข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมหลักการวิเคราะห์ผู้เรียนควรคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ ๓ องค์ประกอบ คือธรรมชาติของผู้เรียน ประสบการณ์ และพื้นฐานความรู้เดิมวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน

๒. การใช้จิตวิทยาการเรียนรู้และการบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๓. การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเชื่อมโยงกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษา

๔. การออกแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและเชื่อมโยงบูรณาการระหว่างกลุ่มวิชาโดยใช้ผลการเรียนรู้ที่กำหนดเป็นหลัก และใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

๕. การออกแบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้เครื่องมือวัดที่หลากหลายเพื่อสะท้อนภาพได้ชัดเจนและแน่นอนว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านต่างๆ อย่างไร ทำให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนรอบด้านที่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพื่อประกอบการตัดสินใจผู้เรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ วิธีสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากรายงานการวิจัยของทักษิณา เครือหงส์ (๒๕๕๐) ได้เสนอแนวทางสำหรับผู้สอนที่ใช้หลักการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะดังต่อไปนี้

๑. ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจ รู้เป้าหมายของการจัดการศึกษาและหลักสูตรการศึกษา อุดมศึกษา โดยการศึกษาข้อมูล พระราชบัญญัติการศึกษา ตำราเอกสารหลักสูตร หลักสูตรสาขาวิชา ลักษณะรายวิชาจัดทำแผน การสอนและเอกสารประกอบการสอน

๒. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เรียนและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคล ใช้หลักการวิเคราะห์ผู้เรียน เช่น วิเคราะห์จากรูปแบบการเรียนรู้ ความภูมิใจตนเอง เจตคติต่อวิชา ความคาดหวังในการเรียน ใช้แบบวัดความรู้พื้นฐานของผู้เรียน (Pretest) ก่อนเรียน วัดผลการเรียน ของผู้เรียนเป็นรายหน่วยและมีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนในระหว่างการเรียนรู้การสอน

๓. ครูผู้สอนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การบูรณาการเนื้อหา การจัดการเรียนรู้เพื่อชี้แนะการรู้คิด

๔. ครูผู้สอนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนของตนเองและ ผู้เรียน เช่น ใช้คอมพิวเตอร์ในการหาความจากเคเอช่ายอินเทอร์เน็ต มอบหมายให้นักศึกษา ค้นคว้าและนำมาอภิปรายในชั้นเรียน ฝึกการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลข้อมูล และจัดทำรายงาน พัฒนาและใช้สื่อการสอน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕. ครูผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและ อิงพัฒนาการของผู้เรียน เช่น มอบหมายงานเดี่ยวและงานกลุ่ม ประเมินผลการเรียนรู้จากผลงานที่มอบหมายในระหว่างเรียน และทดสอบหลังเรียน

๖. ครูผู้สอนมีการนำผลประเมินมาปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ในการนำผลการประเมินการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอน อาจทำได้โดย

- ให้นักศึกษาศึกษาบทเรียนนอกเวลาแล้วนำเสนอรายงานหน้าชั้น (Presentation)
- มอบหมายงานให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองแล้วทำรายงาน (Report)
- ให้นักศึกษาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแทนการถาม – ตอบ

๗. ครูผู้สอนมีการวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน วัฒนาพร กระจับทุกซ์ (๒๕๔๒) ได้รวบรวมวิธีสอนแบบต่างๆ ที่สามารถเลือกนำมาใช้ให้สัมพันธ์กับเนื้อหาประสบการณ์ การพัฒนาทักษะตามวัตถุประสงค์ของหน่วยเรียนนั้นๆ ซึ่งมีอยู่ มากมายหลายแบบ ดังต่อไปนี้

- วิธีสอนแบบเน้นปัญหา (Problem-Based Teaching and Learning)
- วิธีสอนแบบเน้นโครงการ (Project-Based Teaching and Learning)
- วิธีสอนแบบเน้นทักษะปฏิบัติ (Skill- Based Teaching and Learning)

- วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการสืบสวน (Inquiry-Based)
- วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการคิด (Thinking-Based)
- วิธีสอนแบบเน้นความคิดรวบยอด (Concept-Based)
- วิธีสอนแบบเน้นกระบวนการกลุ่ม (Group Process-Based)
- วิธีสอนแบบตั้งคำถาม (Questioning - Based)
- วิธีสอนแบบโต้วาที (Debate)
- วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
- วิธีสอนแบบกรณีตัวอย่าง (Case)
- วิธีสอนแบบใช้บทเรียนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning Module)

๒.๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

จากการศึกษาวิจัยของทักษิณา เครือหงส์ (๒๕๕๑) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังนี้

๒.๓.๑ ด้านหลักสูตร

- พัฒนาผู้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล
- เรียนจากประสบการณ์ที่ได้จากการกระทำ
- มีความสามารถในการแก้ปัญหาและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- เน้นการเสนอทางเลือกให้ผู้เรียน

๒.๓.๒ ด้านเนื้อหาสาระ

- เชื่อมโยงความสัมพันธ์ภายในเนื้อหาวิชาและรวมเนื้อหาวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดหัวข้อหน่วยเนื้อหาให้มีความหมายยึดหยุ่นและสมดุล

๒.๓.๓ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีชี้แนะการรู้คิด (Cognitive Guided Instruction) ซึ่งเป็นนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน รูปแบบหนึ่งที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง อาศัยความรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

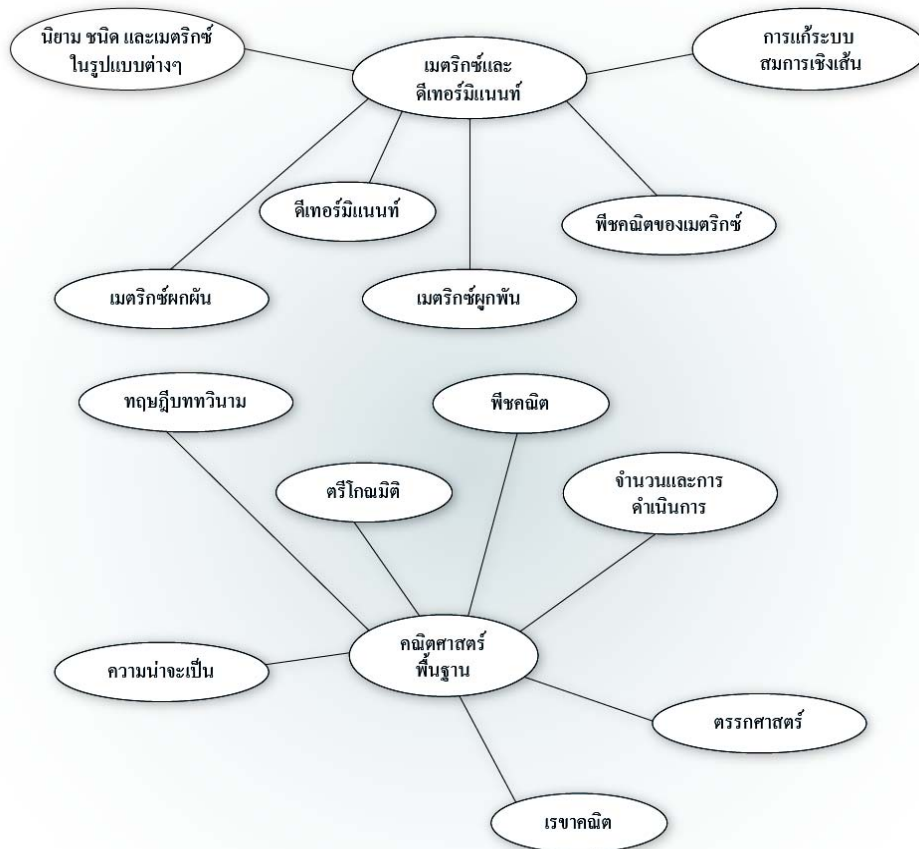
ตัวอย่าง แผนการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๑
ระดับปริญญาตรี เวลา ๑๘๐ นาที วิชาคณิตศาสตร์
แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ครั้งที่ ๒
หน่วยเรียน เรื่องเมตริกซ์และดีเทอร์มิแนนท์

๑. ผลการเรียนรู้

ผู้เรียนสามารถนำความจากคณิตศาสตร์พื้นฐาน (ได้แก่จำนวน และ การดำเนินการตรีโกณมิติ) มาเชื่อมโยงเพื่อหาค่าดีเทอร์มิแนนท์ เมตริกซ์ผกผันโดยใช้วิธี การต่างๆ ได้

๒. ความคิดรวบยอด

รูปที่ ๒.๑ แผนภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์
(ทักษิณา เครือหงส์, ๒๕๕๑)

๓. จุดประสงค์การเรียนรู้

- ๑) หาค่าดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์ได้
- ๒) หาค่าเมตริกซ์ผกผันได้
- ๓) หาค่าเมตริกซ์ผกผันได้

๔. สาระการเรียนรู้

- ๔.๑ ดีเทอร์มิแนนท์
 - ๔.๑.๑ ไมเนอร์และโคเฟกเตอร์
 - ๔.๑.๒ การหาค่าดีเทอร์มิแนนท์
- ๔.๒ เมตริกซ์ผกผันและเมตริกซ์ผกผัน
 - ๔.๒.๑ เมตริกซ์ผกผัน
 - ๔.๒.๒ เมตริกซ์ผกผัน

๕. กิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรม ๑ เวลา ๙๐ นาที

- ๕.๑ ไมเนอร์และโคเฟกเตอร์
- ๕.๒ การหาค่าดีเทอร์มิแนนท์

ขั้นที่ ๑

- ผู้สอนกำหนดโจทย์ปัญหาที่มีความเหมาะสมให้ผู้เรียน
- ผู้สอนแจกใบงาน ๓ ให้กับผู้เรียนเพื่อหาค่าไมเนอร์ โคเฟกเตอร์ และค่าดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด

ขั้นที่ ๒

- ผู้เรียนคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหา ผักผันด้วยตนเอง
- ผู้สอนสอบถามผู้เรียนเรื่องไมเนอร์ โคเฟกเตอร์ และค่าดีเทอร์มิแนนท์
- ดีเทอร์มิแนนท์ (Determinant) คือ สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวเลขจำนวนหนึ่งที่ได้จากเมตริกซ์จัตุรัส

ขั้นที่ ๓

- ผู้เรียนนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาของตนเองและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ผู้เรียนนำเสนอคำตอบซึ่งเป็นค่าดีเทอร์มิแนนท์ที่ใช้วิธีการแตกต่างกัน ร่วมกันหาข้อผิดพลาดและตรวจคำตอบจากเอกสารเฉลยใบงาน ๓ -๔

ขั้นที่ ๔

- ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปวิธีที่ได้จากการเรียนรู้
- ผู้เรียนร่วมกันสรุปวิธีการหาค่าดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์โดยมีผู้สอนให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เรื่องการเลือกแถวหลักที่จะนำมาใช้ในการคำนวณในกรณีที่มี ๐ เป็นสมาชิก

ขั้นที่ ๕ ประเมินผลตามสภาพจริง

ผู้สอนประเมินผลผู้เรียนจากการตอบคำถามในใบงาน ๓ และการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน

- ๑) ใบงาน ๓ ผู้เรียนจะผ่านการเรียนถ้า
- ๒) การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลจาก

๖. สื่อการเรียนรู้

ใบงาน ๓ เฉลยใบงาน ๓ ใบงาน ๔ เฉลยใบงาน ๔ แบบทดสอบ เฉลยแบบทดสอบ

๗. การวัดและประเมินผล

ผู้เรียนจะผ่านการเรียนความสามารถ

๑) หาค่าดีเทอร์มิแนนต์ของเมตริกซ์ในใบงาน ๓ ได้

๒) หาค่าเมตริกซ์ผกผันและเมตริกซ์ผกผันในใบงาน ๔ ได้

๓) ผ่านการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

๒.๔ ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทิมพันท์ เดชะคุปต์ (๒๕๕๐) ได้ให้แนวทางในการพิจารณา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ต่างๆ ดังต่อไปนี้ (ทิมพันท์ เดชะคุปต์ อ้างในคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, ๒๕๕๑: ๒๖-๒๙)

ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

วิธีสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้สอนสามารถใช้วิธีการใดๆ ก็ได้ที่เป็นวิธีสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอาจใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายๆ วิธีในการสอน ในครั้งหนึ่งๆ ดังเช่น วิธีการอภิปราย วิธีการค้นพบ วิธีสืบสอบแบบแนะนำ วิธีสอนแบบสตอรีไลน์วิธีสอนแบบเน้นปัญหา วิธีสอนแบบแก้ปัญหา วิธีสอนแบบเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิธีสืบสอบ แบบไม่มีการแนะนำ วิธีอริยสังสักรณศึกษาศาสตร์ทักษะกระบวนการ ๙ ชั้น วิธีใช้สถานการณ์จำลอง วิธีการเชื่อมโยงโมทัศน์วิธีสอนกลุ่มสัมพันธ์ วิธีการเรียนแบบร่วมมือ เป็นต้น

การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีตัวบ่งชี้ที่จะใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ได้ว่า ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางหรือไม่ โดยประเมินจากผู้สอน เมื่อเขียนแผนการสอน และเมื่อนำแผนการสอนไปใช้ในห้องเรียนและประเมินจากผู้เรียนจากพฤติกรรมการเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ยังมี ระดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด เกณฑ์ที่ใช้ประเมินคือ สังเกตว่านักเรียนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด อย่างไรก็ตาม ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมร่วมสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง จากสิ่งที่ผู้เรียนต้องการรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีบทบาทมากที่สุด แต่ผู้สอนมีบทบาทน้อยลง ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้สอนมีบทบาท กำหนดหัวเรื่องกิจกรรม รวมทั้งสื่อเพื่อจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้เองในลักษณะนี้ผู้สอนและ ผู้เรียนอาจมีบทบาทเท่าๆ กัน ซึ่งก็ยังจัดเป็น การเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเช่นกัน แต่อยู่ในระดับปานกลาง เพื่อให้การเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงอาจเริ่มต้นฝึกให้ผู้เรียนเริ่มมีบทบาทในการเรียนรู้จากระดับน้อยจนมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งจะทำให้ผู้สอนมีบทบาทในการสอนน้อยลงตามลำดับไปด้วย

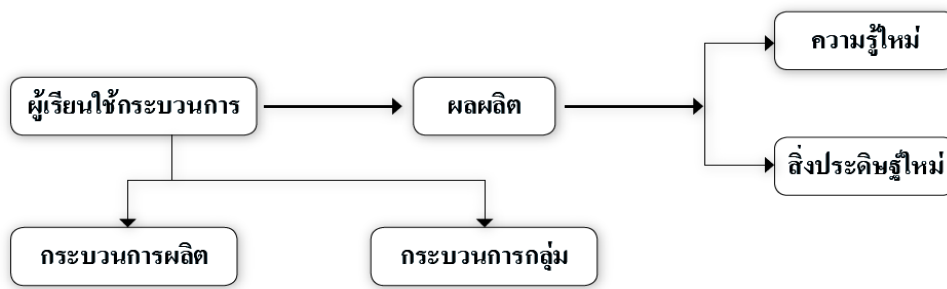
ตัวบ่งชี้ของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพิจารณาทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาผู้สอน

๑. ผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่เอง (Construction of the New Knowledge)
๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด (Thinking Process) กระบวนการกลุ่ม (Group Process) และสร้างความรู้ด้วยตนเอง
๓. ผู้สอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) คือ มีส่วนทั้งด้านปัญญา ภาย อารมณ์ และสังคม รวมทั้งให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับทั้งสิ่งมีชีวิตและกับสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น หนังสือ สถานที่ต่างๆ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
๔. ผู้สอนสร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งบรรยากาศทางกายภาพและจิตใจเพื่อให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข (Happy Learning)
๕. ผู้สอนมีการวัดและประเมินผลทั้งทักษะ กระบวนการ ชีตความสามารถศักยภาพของ ผู้เรียน และผลผลิตจากการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment)
๖. ผู้สอนพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Application)
๗. ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) คือ เป็นผู้จัดประสบการณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นแนวทางสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือผู้สอนที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกนั้น มีบทบาทดังนี้
 - ๗.๑ เป็นผู้นำเสนอ (Presenter)
 - ๗.๒ เป็นผู้สังเกต (Observer)
 - ๗.๓ เป็นผู้ถาม (Asker)
 - ๗.๔ เป็นผู้ให้การเสริมแรง (Reinforcer)
 - ๗.๕ เป็นผู้แนะนำ (Director)
 - ๗.๖ เป็นผู้สะท้อนความคิด (Reflector)
 - ๗.๗ เป็นผู้จัดบรรยากาศ (Atmosphere Organizer)
 - ๗.๘ เป็นผู้จัดระเบียบ (Organizer)
 - ๗.๙ เป็นผู้แนะแนว (Guide)
 - ๗.๑๐ เป็นผู้ประเมิน (Evaluator)
 - ๗.๑๑ เป็นผู้ให้คำชื่นชม (Appraiser)
 - ๗.๑๒ เป็นผู้กำกับ (Coach)

เมื่อพิจารณาผู้เรียน

๑. ผู้เรียนสร้างความรู้ (Construction) รวมทั้งสร้างสิ่งประดิษฐ์ด้วยตนเอง
 ๒. ผู้เรียนใช้ทักษะกระบวนการ (Process Skills) คือ กระบวนการคิด และกระบวนการ กลุ่มสร้างความรู้ด้วยตนเอง
 ๓. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (Participation) และมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction)
 ๔. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข (Happy Learning)
 ๕. ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ (Application)
- ตัวบ่งชี้สำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือการให้ผู้เรียนใช้กระบวนการสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ด้วยตนเองดังแผนภาพต่อไปนี้

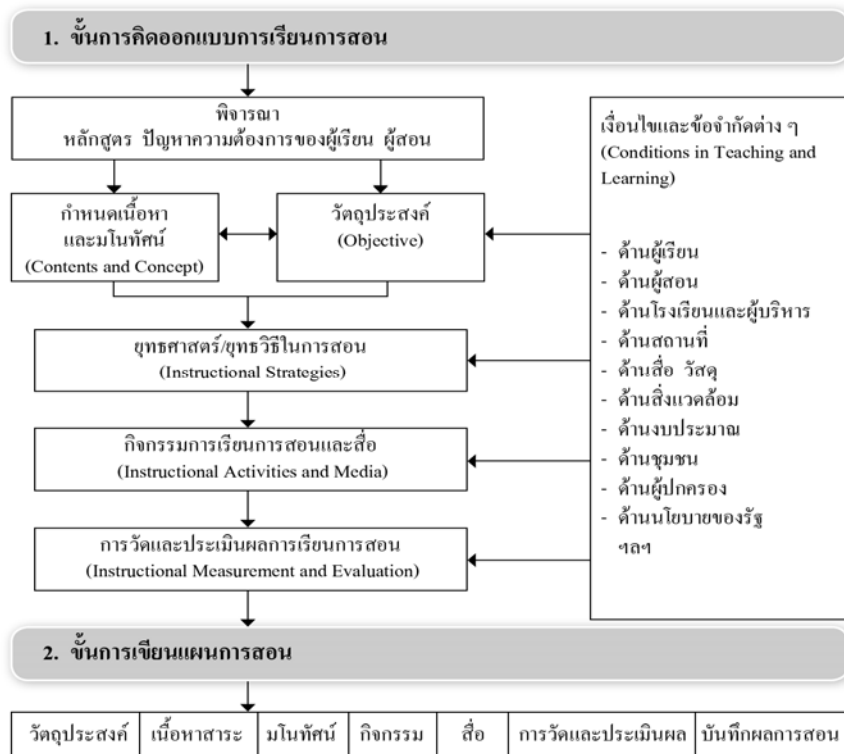
รูปที่ ๒.๒ แผนภาพการใช้กระบวนการสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่
(ทิมพันธ์ เดชะคุปต์, ๒๕๕๐ : ๒๘)

บทที่ ๓

การออกแบบการเรียนการสอนและแผนการจัดการเรียนรู้

๓.๑ การออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ทศนา แคมมณี (๒๕๔๗:๒๑๕) ได้เสนอแนวทางการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอนดังแสดง ในรูปที่ ๓.๑

รูปที่ ๓.๑ แผนภาพระบบการออกแบบการเรียนการสอน

(ทศนา แคมมณี, ๒๕๓๔)

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (๒๕๕๐: ๑๗-๑๘) มีวิธีการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามขั้นตอนดังนี้

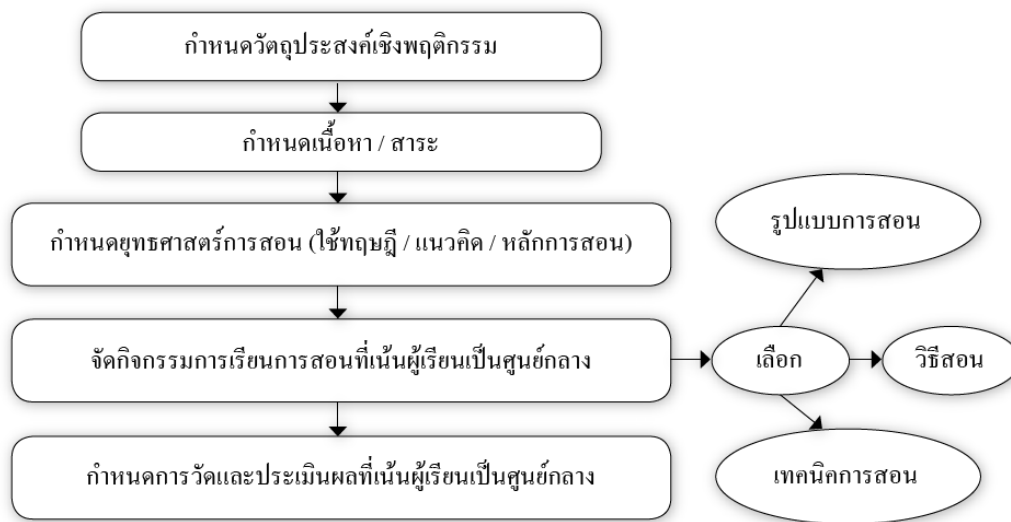
๑. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และเจตคติ (A)

๒. กำหนดเนื้อหา/สาระให้สอดคล้องหรือลือไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละวัตถุประสงค์ สาระที่ระบอบอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คำนิยาม / คำจำกัดความ (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (Law) และทฤษฎี (Theory)

๓. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้หลักการเรียนรู้ หรือแนวคิดใดๆ ที่พิจารณาแล้วเหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถผู้เรียน รวมทั้ง บริบทของแหล่ง

ที่จัดการเรียนการสอน อาจจัดการเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลางบางสื่อ และพยายามจัดเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการจัดการเรียนการสอนนั้นให้เป็น ประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญหรือเป็นหลัก จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอน วิธีสอนต่างๆ เทคนิคการสอน หรือใช้แบบผสมผสานด้วยหลากหลายวิธีสอน และเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับ เนื้อหาและบริบท นอกจากนี้ครูยังต้องเตรียม รวมทั้งระบุแหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียน ไปสืบค้นเพื่อตอบปัญหาที่สงสัยด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างความรู้ใหม่

๔. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ด้วยหลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผล ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

รูปที่ ๓.๒ แผนภาพการวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (ทิมพันซ์ เดชะคุปต์, ๒๕๕๐: ๑๙)

๓.๒ แผนการจัดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้มากมายหลายทัศนะ ดังนี้

๑. แผนที่ทำขึ้นเพื่อจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ว่าผู้เรียนได้ เรียนรู้ อะไร เพื่ออะไร และอย่างไร

๒. ประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับนั้นมีผลทำให้เกิดพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และ จิตใจ

๓. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึงชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน (Set of Materials) จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ (Performance Objective) และรวมถึงกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน

๔. แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกำหนด

๕. แผนหรือโครงการที่ทำขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ ที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาตามที่กำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะต้องมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระ หรือความรู้ต่างๆ ซึ่งการเลือกเนื้อหาสาระจะพิจารณาจากประเภทของเนื้อหาสาระ ซึ่งมีหลายระดับดังนี้

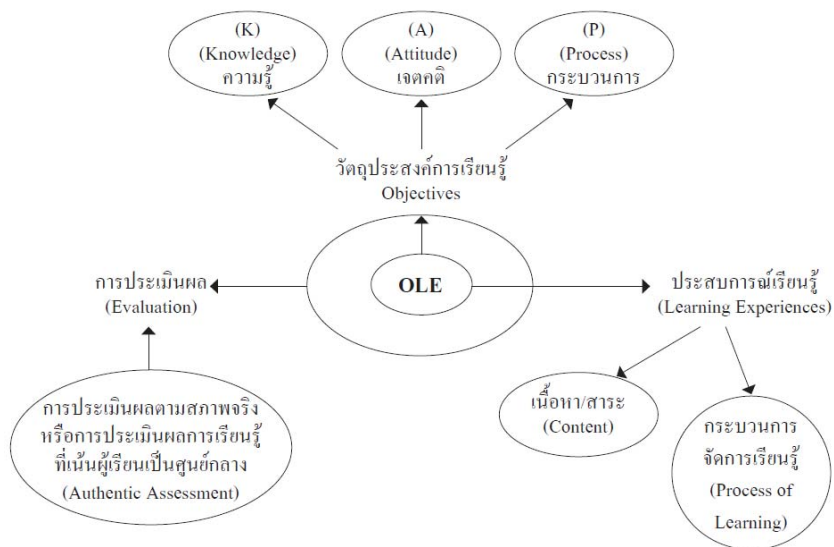
ประเภทของเนื้อหาสาระ

๑. ข้อเท็จจริงและความรู้สามัญ (Factual Information and Verbal Knowledge) ซึ่งมีอยู่ในหลักสูตรทุกระดับ
๒. ความคิดรวบยอดและหลักการ (Concept and Principle) เป็นความรู้ที่ยาก และซับซ้อนมากกว่าข้อเท็จจริงธรรมดาผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่มากเพียงพอจึงจะเกิดการเรียนได้
๓. การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ (Problem Solving and Creativity) เป็นเรื่องกระบวนการคิด ผูกให้เกิดความสามารถของสติปัญญาในการแก้ปัญหาและให้โอกาสผู้เรียนได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์อย่างมีเสรีภาพและเหมาะสม
๔. เจตคติและค่านิยม (Attitude and Values) เป็นเนื้อหาสาระที่มีการปลูกฝัง อบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีเจตคติและค่านิยมที่ดี
๕. ทักษะทางกาย (Skill) การฝึกฝนเรื่องความชำนาญและความคล่องแคล่วว่องไว ในการใช้ส่วนต่างๆ ของกล้ามเนื้อเพื่อให้เกิดทักษะทางกาย

สรุปว่า ข้อมูลพื้นฐานด้านเนื้อหาสาระมีความสำคัญในการนำผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้นอกจากนี้ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูยังต้องคำนึงถึง องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งทิมพินซ์เดชะคุปต์(๒๕๕๐: ๑๑-๑๖) ได้สรุปไว้ดังนี้

องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้มี ๓ ประการ ได้แก่

๑. วัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ (Objective) ควรเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) โดยเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาในเรื่องต่อไปนี้
 - ๑.๑ ความรู้ (Knowledge: K)
 - ๑.๒ ทักษะกระบวนการ (Process: P) ทักษะกระบวนการคิดและการปฏิบัติรวมทั้งการแสดงออก
 - ๑.๓ เจตคติ (Attitude : A) คือ ความสนใจ พอใจ รวมทั้งลักษณะนิสัย
๒. ประสบการณ์เรียนรู้ (Learning Experiences) ในส่วนนี้ประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่
 - ๒.๑ เนื้อหาสาระ (Content) ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ
 - ๒.๒ กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Process of Learning) เป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่ขั้นนำ ขั้นกิจกรรม ขั้นสรุป
๓. การประเมินผล (Evaluation) เป็นการตีค่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งต้องใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Assessment) หรือการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง องค์ประกอบทั้ง ๓ ข้างต้นปรากฏในแผนภาพต่อไปนี้

รูปที่ ๓.๓ แผนภาพองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้
(พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, ๒๕๕๐: ๑๒)

๓.๓ รูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากเอกสาร "การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ" ของกรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔) ได้จำแนกรูปแบบการสอนเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ๆ คือ

๑. กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด
๒. กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วม
๓. กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยม

๑. กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิด

กลุ่มรูปแบบการสอนที่เน้นกระบวนการคิดที่เสนอเป็นตัวอย่างในเอกสารของ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔) จำนวน ๒๐ รูปแบบ รวม ๒๘ วิธี ได้แก่

- ๑.๑ การใช้กระบวนการแก้ปัญหา
- ๑.๒ การเรียนรู้ "ฉลาดรู้"
- ๑.๓ การเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาคุณภาพความคิด
- ๑.๔ การเรียนรู้แบบสรรค์สร้างความรู้
- ๑.๕ การสอนโดยใช้ชุดการสอน
- ๑.๖ การสอนตามแนวพุทธวิธี
- ๑.๗ การสอนตามแนววัฏจักรการเรียนรู้
- ๑.๘ การสอนตามวิธีของเทนนี่สัน
- ๑.๙ การสอนตามหลักการเรียนรู้ของกายเอ้
- ๑.๑๐ การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ
- ๑.๑๑ การสอนแบบกระบวนการ

- ๑.๑๒ การสอนแบบโครงการ
- ๑.๑๓ การสอนแบบโครงงาน
- ๑.๑๔ การสอนแบบบูรณาการ
- ๑.๑๕ การสอนแบบรอบรู้
- ๑.๑๖ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้
- ๑.๑๗ การสอนแบบสืบสวนสอบสวน
- ๑.๑๘ การสอนแบบอุปนัย
- ๑.๑๙ การสอนแบบนิรนัย
- ๑.๒๐ การสอนรายบุคคลหรือการเรียนรู้ด้วยตนเอง

๒. รูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วม

รูปแบบการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการสอนที่มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันได้ รูปแบบการสอนในกลุ่มนี้ได้เสนอไว้เป็นตัวอย่างจำนวน ๑๐ วิธี ได้แก่

- ๒.๑ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- ๒.๒ การสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม
- ๒.๓ การสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- ๒.๔ การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้
- ๒.๕ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์
- ๒.๖ การสอนแบบซินดิเคท
- ๒.๗ การสอนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน
- ๒.๘ การสอนแบบสเตด (STAD)
- ๒.๙ กิจกรรมคิรซีหรือกิจกรรมกลุ่มสร้างคุณภาพ (QC)
- ๒.๑๐ การสอนแบบชิปปา (CIPPA)

๓. รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยม

รูปแบบการสอนที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรมและค่านิยมเสนอไว้เป็นตัวอย่างในที่นี่ จำนวน ๗ วิธี ได้แก่

- ๓.๑ การใช้สถานการณ์จำลอง
- ๓.๒ การทำค่านิยมให้กระจ่าง
- ๓.๓ การปรับพฤติกรรม
- ๓.๔ การสร้างเสริมลักษณะนิสัย
- ๓.๕ การสอนที่เน้นการพัฒนาศักยภาพ
- ๓.๖ การสอนแบบนาฏการ
- ๓.๗ การแสดงบทบาทสมมติ

รายละเอียดวิธีการสอนแบบต่างๆ ระบุไว้ในเอกสารการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของกรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๔๔)

๓.๔ การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้

ทักษิณา เครือหงส์ (๒๕๕๑) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยการใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนรู้ไว้ดังนี้

ในระบบการศึกษานั้นเทคโนโลยีสารสนเทศได้ถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนในหลายรูปแบบ ได้แก่ การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction หรือ CAI) คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction) มัลติมีเดีย (Multimedia) และ IT Campus เป็นต้น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (Computer Assisted Instruction หรือ CAI) หมายถึง บทเรียนที่ได้จัดกระทำไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้กับคอมพิวเตอร์ โดยการนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอนกับผู้เรียนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับ คอมพิวเตอร์โดยตรงตามความสามารถองค์ประกอบของ CAI คือ เป็นการเรียนโดยใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ บทเรียนได้ถูกสร้างเตรียมไว้ก่อนมีการเรียนเกิดขึ้น ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์และยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

การออกแบบการสอนนิยมใช้วิธีการ ได้แก่ ๑) Drill - and - Practice Method ๒) Tutorial Method ๓) Gaming Method ๔) Simulation Method ๕) Discovery Method และ ๖) Problem Solving Method

คอมพิวเตอร์ช่วยจัดการเรียนการสอน (Computer Managed Instruction) หมายถึงการนำเอา ระบบการจัดเก็บและจัดกระทำข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้ในขบวนการจัดการเรียน การสอน เพื่อที่สามารถติดตามและควบคุมขบวนการเรียนการสอนและการพัฒนาการสู่ความสำเร็จ ของผู้เรียนแต่ละคน ปัจจุบันนิยมนำมาใช้งานต่อไปนี้

- ๑) Computer - Based Testing
- ๒) Recording Keeping
- ๓) Computer Prescription of Media / Material / Activities
- ๔) Computer Scheduling, Inventorying and Budgeting
- ๕) Computer - Generated Materials
- ๖) Computer - Based Instruction Design

มัลติมีเดีย (Multimedia) หมายถึง การใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ (Text) กราฟิก (Graphic) ภาพเคลื่อนไหว (Animation) เสียง (Sound) และวีดิทัศน์ (Video) เป็นต้น กรณีที่ผู้ใช้สามารถ ควบคุมสื่อให้นำเสนอออกมาตามต้องการได้เรียกว่า มัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ (Interactive Multimedia) การปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้สามารถจะกระทำได้โดยผ่านทางแป้นพิมพ์ (Keyboard) เมาส์ (Mouse) หรือตัวชี้ (Pointer) เป็นต้น การใช้มัลติมีเดียในลักษณะปฏิสัมพันธ์จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเรียนรู้ หรือทำกิจกรรม รวมถึงดูสื่อต่างๆ ด้วยตัวเองได้ สื่อต่างๆ ที่นำมารวมไว้ในมัลติมีเดีย เช่น ภาพ เสียง วีดิทัศน์ จะช่วยให้เกิดความหลากหลายในการใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ในแนวทางใหม่ที่ทำให้คอมพิวเตอร์มีความน่าสนใจหรือเร้าความสนใจ เป็นการเพิ่มความสนุกสนาน ในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น คุณค่ามัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน คือ เป็นสื่อทางการเรียนการสอน ที่มีขอบเขตกว้าง เพื่อทางเลือกในการเรียนการสอน สามารถตอบสนองรูปแบบของนักเรียนที่แตกต่างกันได้ โดยสามารถจำลองสถานการณ์ของวิชาต่างๆ เพื่อการเรียนรู้

ทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ ตรงก่อนการลงมือปฏิบัติจริง สามารถทบทวนขั้นตอนและกระบวนการได้ อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนา การทางด้านสื่อและเทคโนโลยีทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในด้าน การเรียนของ ผู้เรียนและด้านการสอน ของผู้สอนด้วย อนาคตเทคโนโลยีทางการเรียนการสอน (Future Technology of Instruction) จะมีรูปแบบดังนี้

๑) การเรียนจะเน้นพัฒนาการเป็นรายบุคคลมากขึ้น เนื่องจากมีสื่อการเรียนและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการ ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนมากขึ้น วิธีการเรียน (Learning Styles) ของแต่ละคนขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะและนิสัยของผู้เรียนซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ และการ ตอบสนองต่อสถานการณ์ทางการเรียน

๒) การเรียนการสอนจะผ่านเครื่องช่วยสอนและผู้ชำนาญเฉพาะด้านมากขึ้น การผลิตซอฟต์แวร์ เพื่อใช้ทางการศึกษาจะทำให้เครื่องช่วยสอนทำหน้าที่แทนครู เครื่องช่วยสอนเป็นผลรวม ของการใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้มี ส่วนร่วม (Instruction) สามารถโต้ตอบกับเครื่องช่วยสอนหรือสมองกล (Artificial Intelligence) ซึ่งทำหน้าที่เสมือนครู เพื่อน นักเรียน ผู้ควบคุมและอื่นๆ

๓) ผู้เรียนจะใช้อุปกรณ์การเรียนรู้ที่เป็นผลผลิตของเทคโนโลยี การพัฒนาเทคโนโลยีทำให้มีผู้ใช้ เทคโนโลยีมากขึ้น

๔) แนวความคิดของเทคโนโลยีในรูปของสิ่งผลิตจะเป็นรูปของเทคโนโลยีทางระบบแนวทาง ในการ เรียนการสอนภายใต้เงื่อนไขต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มกำลังความสามารถ

๕) มีการเชื่อมโยงความสามารถทางสมองของมนุษย์กับเครื่องมือทางเทคโนโลยี ซึ่งอาจจะมีทั้งช่วย เพิ่มพื้นที่ในการจำถ่ายถอดระบบการทำงานของสมองผ่านเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยอาจรวมไปถึง การควบคุมการทำงานด้วย การพัฒนาอาจเริ่มจากผู้พิการแล้วพัฒนาไปใช้กับคนทั่วไปได้ ในประเทศที่ พัฒนาแล้วการสร้างเทคโนโลยีมีความสำคัญยิ่ง เป็นตัวกำหนดความเจริญทางเศรษฐกิจ และความ เจริญรุ่งเรืองของประเทศได้ในอนาคต

บทที่ ๔

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

๔.๑ วัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินผล

๑. เพื่อวินิจฉัยความรู้ความสามารถ ทักษะและกระบวนการ เจตคติ คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมของผู้เรียน และเพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะได้เต็มตาม ศักยภาพ
๒. เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับให้แก่ตัวผู้เรียนว่าบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้เพียงใด
๓. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสรุปผลการเรียนรู้และเปรียบเทียบถึงระดับพัฒนาการของการเรียนรู้

๔.๒ วิธีการวัดผลและประเมินผล

จากเอกสารประกอบ การบรรยายของสำนักทะเบียนและ วัด ผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล, ๒๕๕๒) ได้อธิบายการวัดและประเมินผล ไว้ดังนี้

การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

๑. การประเมินผลย่อย เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ซึ่งจะประเมินหลังจากจบบทเรียนหรือระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
๒. การประเมินผลรวม เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเรียนแล้วมีความรู้เพิ่มมากขึ้นเพียงใดการวัด หมายถึง การกำหนดตัวเลขอย่างมีกฎเกณฑ์โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ การประเมิน หมายถึง การตัดสินคุณค่าเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ จึงสรุปได้ว่า **การประเมิน = การวัด + การตัดสินคุณค่า**

การวัดพฤติกรรมการเรียนรู้

เบนจามิน บลูม (๑๙๕๐) กำหนดเกณฑ์การวัดไว้ดังนี้

๑. ความรู้ ความจำ
๒. ความเข้าใจ
๓. การนำไปใช้
๔. การวิเคราะห์
๕. การสังเคราะห์
๖. การประเมินค่า

ซึ่งอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้ (สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล, ๒๕๕๒)

๑. ความรู้ ความจำ (Recognition)

ความรู้ - ความจำ คือความสามารถในการระลึกถึงเรื่องราวต่างๆที่ผ่านมาเคยมีประสบการณ์และสามารถถ่ายทอดสิ่งที่บันทึกไว้ออกมาได้ถูกต้องใน ๓ แบบใหญ่ๆ คือ

- ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริง
- ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการ
- ความรู้เกี่ยวกับความรู้รอบตัวในเรื่อง

การวัดความรู้ความจำ คือ การวัดการระลึก (Recall) ประสบการณ์เกี่ยวกับรายละเอียด วิธีการข้อปฏิบัติ ข้อสรุป ตัวทฤษฎี

๒. ความเข้าใจ (Comprehension)

ความเข้าใจ คือความสามารถในการแปลความ ตีความ ขยายความ

แปลความ หมายถึง แปลความหมายของข้อความ ภาพ ตามท้องเรื่องได้ถูกต้อง

ตีความ หมายถึง จับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งย่อยๆของเรื่องนั้นจนสามารถนำมากล่าวได้อีกนัยหนึ่ง

ขยายความ หมายถึง ขยายความหมายและนัยของเรื่องนั้นออกไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิม คาดคะเน พยากรณ์การวัดความเข้าใจ คือ ถามความหมายหรือนัยที่ซ่อนเร้น เช่น ให้อีกตัวอย่างตามความหมาย เปรียบเทียบความหมาย คาดคะเนสถานการณ์เรื่องราวจากรายละเอียดหรือข้อมูล

๓. การนำไปใช้ (Application)

การนำไปใช้ คือความสามารถในการนำความรู้ที่มีอยู่เดิมไปแก้ปัญหาหรือพลิกแพลงใช้ในสถานการณ์ที่แปลกใหม่ทำนองนั้นได้ ตัวอย่างลักษณะของคำถาม เช่น

- ต้องเป็นเรื่องราวใหม่ที่นักศึกษาไม่คุ้นเคย
- คำถามต้องซ่อนเงื่อนไขให้เกิดปัญหา
- ตัวคำถามจะต้องเกี่ยวพันระหว่างหลักวิชา และการคิดคำตอบจะต้องมีลักษณะที่ให้เอกหลักวิชาที่เหมาะสม กับเรื่องนั้นๆ

การวัด การนำไปใช้ คือ การประยุกต์หลักวิชา กฎ ทฤษฎี วิธีการ เพื่ออธิบายเรื่องราวหรือปรากฏการณ์ที่แปลกใหม่ การหาผลลัพธ์ การคำนวณ เลือกรูปวิธีการ เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับสถานการณ์แก้ปัญหาในสถานการณ์จริง หรือในชีวิตประจำวัน

๔. การวิเคราะห์ (Analysis)

การวิเคราะห์ คือความสามารถในการแยกแยะส่วนประกอบของเรื่องราว แล้วสกัดให้เห็นความสัมพันธ์ ความสำคัญ และหลักการของเรื่องราว เพื่อค้นหาสิ่งที่ซ่อนอยู่ในเรื่องราวนั้น ความเข้าใจ เน้นความสามารถในการจับความหมายของเรื่องราวการนำไปใช้ เน้นการนำกฎ หลักการ และทฤษฎีมาใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่

การวัดการวิเคราะห์ คือถามสาเหตุ เหตุผล ที่มาของเหตุการณ์หรือเรื่องราวเปรียบเทียบกับองค์ประกอบปัจจัย เพื่อหาลักษณะเด่น ข้อบกพร่อง

ถามความสัมพันธ์ของเหตุและผล ค้นหา สรุปแนวคิด หลักการที่ยึดถือตัวอย่างการวัดการวิเคราะห์ เช่น

- ข้อความนี้ผู้เขียนมีความมุ่งหมายอย่างไร
- มนุษย์กับสังคมสัมพันธ์กันอย่างไร
- การตัดสินคดีนี้ยึดกฎหมายประเภทใด

๕. การสังเคราะห์ (Synthesis)

การสังเคราะห์คือความสามารถในการรวบรวมวัตถุดิบของ ข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็น ตั้งแต่ ๒ ชนิด หรือ ๒ เรื่องขึ้นไปเข้าด้วยกันแล้วสร้างให้เป็นสิ่งใหม่ แตกต่างไปจากส่วนประกอบ เดิมลักษณะคำถาม มี ๓ ชนิด ได้แก่ การสังเคราะห์ข้อความ สังเคราะห์แผนงาน และสังเคราะห์ ความสัมพันธ์

ตัวอย่างการวัดการสังเคราะห์ได้แก่

- สังเคราะห์ข้อความ เช่น สามารถแต่งโคลงได้ ๑ บท
- สังเคราะห์แผนงาน เช่น จากข้อเท็จจริงนี้ท่านจะวินิจฉัยอย่างไร
- สังเคราะห์ความสัมพันธ์ เช่น $A+๒ = B+๓$ สรุปได้ว่าอย่างไร (A มากกว่า B)

๖. การประเมินค่า (Evaluation)

การประเมินค่า คือความสามารถในการตีค่าต่างๆ โดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ว่าสิ่งนั้น มีคุณค่าดี เลว หรือเหมาะสมอย่างไร ลักษณะคำถามมี ๒ ชนิด คือ

๖.๑ ประเมินโดยใช้เกณฑ์ภายใน : ใช้เนื้อหาเรื่องราวที่เรียนมาเป็นเกณฑ์พิจารณา ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสมเหตุสมผล

๖.๒ ประเมินโดยใช้เกณฑ์ภายนอก : นำคุณธรรม ค่านิยม หรือเกณฑ์ต่างๆ ที่สังคมยอมรับมาเป็นมาตรฐานในการตีความ

ตัวอย่างการวัดการประเมินค่าการตัดสินคุณค่า-วิจารณ์โดยให้เหตุผล

งานวิจัยเรื่องนี้ดีหรือไม่

การเรียกร้องของชานาสมควรหรือไม่

จากเรื่องขุนช้างขุนแผน ขุนช้างเป็นคนดีหรือไม่ เพราะเหตุใด

สมมุติฐานดีกว่าการเดา ท่านเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔.๓ การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

เพื่อให้การวัดและประเมินผลสะท้อนถึงผลการเรียนรู้อย่างแท้จริงของผู้เรียน และครอบคลุม จุดมุ่งหมายจากการวัดและประเมินผลทั้ง ๓ ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) จิตพิสัย (Affective Domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) ซึ่งการวัดและประเมินผลด้าน พุทธิพิสัยจะวัดการ สังเคราะห์และการประเมินค่าดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่วนจิตพิสัยมีลำดับพัฒนาการ ตั้งแต่การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างคุณค่า การจัดระบบและการสร้างลักษณะนิสัย และในด้านทักษะพิสัย คือการวัด ทางทักษะหรือ การฝึกปฏิบัติต่างๆ จุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผล ทั้ง ๓ ด้าน จะต้องดำเนินไป พร้อม ๆ กัน และเป็น การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง (Authentic Assessment)

จากหนังสือคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลธัญบุรี (๒๕๕๑: ๗๑-๗๖) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริงไว้ดังนี้

ลักษณะสำคัญของการวัดและประเมินผลจากสภาพจริง

๑. การวัดและประเมินผลจากสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีการประเมินกระบวนการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศักยภาพของ ผู้เรียนในด้านของ ผู้ผลิตและกระบวนการที่ได้ผลผลิตมากกว่าที่จะประเมินว่าผู้เรียนสามารถจดจำความรู้อะไรได้บ้าง

๒. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริมและ ส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพตามความสามารถความสนใจและความต้องการของแต่ละบุคคล

๓. เป็นการประเมินที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมประเมินผลงานของทั้งตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตัวเอง เชื่อมั่นในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองได้

๔. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนการสอนของผู้สอนว่าสามารถตอบสนองความสามารถความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนแต่ละบุคคลได้หรือไม่

๕. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริงได้

๖. ประเมินด้านต่างๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

แนวดำเนินการในการประเมินตามสภาพจริง

จากเอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของ รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช (๒๕๕๒) ได้ให้แนวดำเนินการในการประเมินตามสภาพจริง ไว้ดังนี้

๑. ยึดการประเมินตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ (หมวด ๔ มาตรา ๒๖) "ให้สถานศึกษา จัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา"

๒. การประเมินตามสภาพจริงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมกับกระบวนการเรียนการสอน แบบ "การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)" หรือ "การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ" ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรม, การปฏิบัติจริง, การสืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ หรือใช้วิธีการสอนอย่างหลากหลาย เช่น

- การบรรยาย
- การสาธิต
- การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- การวิเคราะห์ Case (PBL: Problem Based Learning)
- ทดลอง (Lab): พื้นฐาน, Round Station
- ฝึกสังเกต, อ่าน - แปลความหมายข้อมูล
- ปฏิบัติในสถานการณ์จริง: สังเกต, ผู้ช่วย, ปฏิบัติภายใต้การควบคุมและปฏิบัติด้วยตนเอง
- การอบรม สอดแทรกจริยธรรมวิชาชีพ
- ฯลฯ

๓. การประเมินตามสภาพจริงเน้นข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน ก่อนการตัดสินใจ หรือ ต้องรู้จักสิ่งที่จะประเมินหรือคนที่ถูกประเมินอย่างแท้จริง จึงต้องอาศัยความกล้า ความพยายาม ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความมั่นใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรให้ความสำคัญกับ "กระบวนการ เรียนรู้ (Learning Process) และผลปฏิบัติ (Performance)" เป็นพิเศษ หรือเน้น "ทำอะไร ได้มากกว่ารู้อะไร"

๔. การประเมินตามสภาพจริงที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและชัดเจน (Systematic and Objective Process) โดยแนวคิดดำเนินการหลักคือ

๔.๑ กำหนดสิ่งที่จะประเมิน ต้องประเมินพฤติกรรม ความสามารถ และคุณลักษณะ ด้านใดบ้าง และจะประเมินแต่ละด้านเหล่านั้นมากน้อยเพียงใด

๔.๒ กำหนดวิธีการ/เครื่องมือประเมิน จะประเมินด้วยวิธีการใด หรือใช้เครื่องมือชนิดใด

๔.๓ กำหนดวิธีการดำเนินการประเมิน จะประเมินแต่ละด้านเมื่อใด ที่ไหน ก็ครั้ง ใครเป็นผู้ประเมิน

๔.๔ ดำเนินการจัดทำรายละเอียดการดำเนินการพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือประเมินอย่างมีคุณภาพทั้งในด้าน Validity และ Reliability

๔.๕ ดำเนินการประเมิน สรุปผลและใช้ผลการประเมิน

ตัวอย่างการสร้างกรอบการประเมินผลการเรียนรู้

กรอบการประเมินผลการเรียนรู้*

ชื่อรายวิชา.....

คุณลักษณะ/ศักยภาพ/ พฤติกรรม	น้ำหนัก	วิธีประเมิน	แนวการประเมิน
๑. ความรู้ตามหลักสูตร/สาระ	๖๐.๐๐%	ทดสอบ	๒๐% สอบกลางภาค ๓๐% สอบปลายภาค ๑๐% แบบฝึกหัด/ ความก้าวหน้า
๒. พฤติกรรมการเรียน	๒๐.๐๐%	สังเกต	๑๐% พฤติกรรมระหว่างเรียน ๑๐% พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม (ให้คะแนนแบบ Rubric Score)**
๓. ทักษะการปฏิบัติ	๒๐.๐๐%	ตรวจผลงาน	

* ผู้สอน/หมวดวิชา/ภาคเป็นผู้กำหนด

- แปรเปลี่ยนตามรายวิชาหรือสาระการเรียนรู้
- น้ำหนักที่กำหนดยึดตามความสำคัญหรือจุดเน้นของผู้สอน

** การให้คะแนนแบบแตกต่างกันตามคุณภาพ/สิ่งที่ปรากฏ

วิธีการวัดและประเมินผล

เพื่อให้การวัดและประเมินผลได้สะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ผลการประเมิน อาจจะได้มาจากแหล่งข้อมูลและวิธีการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. สังเกตการแสดงออกเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม
๒. ชิ้นงาน ผลงาน รายงาน และกระบวนการ
๓. การสัมภาษณ์
๔. บันทึกของผู้เรียน
๕. การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้เรียนและครู
๖. การวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ (Practical Assessment)
๗. การวัดและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance Assessment)
๘. แฟ้มผลงาน (Portfolio)
๙. การประเมินตนเอง
๑๐. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน
๑๑. การประเมินกลุ่ม
๑๒. การประเมินโดยใช้แบบทดสอบทั้งแบบอัตนัยและแบบปรนัย

ตัวอย่างวิธีการวัดและประเมินผล

๑. การสังเกต (Observe)

การสังเกตทำให้สามารถเรียนรู้เรื่องราวของผู้เรียนแต่ละคนได้ แต่การสังเกตที่ไม่ได้ เตรียมการในรายละเอียดต่างๆ หรือใช้วิธีการที่ไม่ดีก็จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นได้ การใช้วิธีการสังเกต โดยตรงทำให้ได้ข้อมูลที่ดี และในการสังเกตจะต้องเลือกว่าจะสังเกตตามกรอบที่กำหนดไว้ หรือ ไม่ต้องครบรอบ จากการศึกษาวิจัยของทักษิณา เครือหงส์ (๒๕๔๙) ได้เสนอแนะแบบสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แบบสังเกตพฤติกรรม

เกณฑ์ ๔ หมายถึง ดีมาก ๓ หมายถึง ดี ๒ หมายถึง พอใช้ ๑ หมายถึง ปรับปรุง

ผู้เรียน	พฤติกรรมที่แสดงออก									รวม
	๑. ตั้งใจฟังผู้สอน	๒. รับฟังคำแนะนำของเพื่อน	๓. ทำงานที่ตนเองรับผิดชอบ	๔. ตั้งคำถามในชั้นเรียน	๕. ให้คำแนะนำเพื่อน	๖. ร่วมตอบคำถาม	๗. ทำงานเสร็จทันเวลา	๘. พยายามปรับปรุงแก้ไขงาน	๙. ส่งผลงานครบถ้วน ถูกต้อง	
๑.										
๒.										
๓.										

๔.										
๕.										

๒. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ดีที่สุดทำให้รู้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนที่ไม่ได้สังเกตด้วยตัวเองนั้นเป็นอย่างไร การสัมภาษณ์สามารถใช้ได้อย่างกว้างขวาง เช่น สัมภาษณ์ความคิดของ ผู้เรียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ระหว่างที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน

๓. การวัดผลและประเมินผลด้านความสามารถ (Performance Assessment)

ความสามารถของผู้เรียนประเมินได้จากการแสดงออกโดยตรงจากการทำงานต่างๆ เป็นสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นของจริงหรือใกล้เคียงกับสภาพจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แก้ปัญหาหรือปฏิบัติงานได้จริงโดยประเมินจากกระบวนการทำงาน กระบวนการคิด โดยเฉพาะ ความคิดขั้นสูง และผลงานที่ได้

ลักษณะสำคัญของการประเมินความสามารถ คือ กำหนดวัตถุประสงค์ของงาน วิธีการ ทำงาน ผลสำเร็จของงาน มีคำสั่งควบคุมสถานการณ์ในการปฏิบัติงาน และมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจนการประเมินความสามารถที่แสดงออกของผู้เรียน ทำได้หลายแนวทางต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับ สภาพแวดล้อม สภาพการณ์และความสนใจของผู้เรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

๓.๑ มอบหมายงานให้ทำ งานที่มอบหมายให้ทำต้องมีความหมาย มีความสำคัญมีความสัมพันธ์กับหลักสูตร เนื้อหาวิชา และชีวิตจริงของผู้เรียน ผู้เรียนต้องใช้ความหลายด้าน ในการปฏิบัติงานที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน และการใช้ความคิดอย่างลึกซึ้ง

๓.๒ การกำหนดชิ้นงาน หรืออุปกรณ์ หรือสิ่งประดิษฐ์ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ห้องประกอบ และกระบวนการทำงาน และเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น

๓.๓ กำหนดตัวอย่างชิ้นงานให้ แล้วให้ผู้เรียนศึกษางานนั้น และสร้างชิ้นงานที่มีลักษณะของการทำงานได้เหมือนหรือดีกว่าเดิม

๓.๔ สร้างสถานการณ์จำลองที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยกำหนดสถานการณ์ แล้วให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา

๔. การประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมผลงาน (Portfolio)

การประเมินผลโดยใช้แฟ้มสะสมงานเป็นการเก็บรวบรวมและสร้างเอกสารหลักฐาน เกี่ยวกับผลงานของผู้เรียนที่บ่งบอกถึงความสำเร็จเชิงสมรรถนะเฉพาะด้านที่ได้มีการคิดสรรมาแล้ว

แฟ้มสะสมผลงานจะแสดงให้เห็นความสามารถ จุดเด่น จุดด้อย ความสำเร็จและ พัฒนาการของผู้เรียน เป็นสิ่งที่บ่งบอกให้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ตรงไหน ขึ้นไหนและกำลังเดินทาง ไปทางไหน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกด้วยตนเอง รู้จักและเข้าใจหลักเกณฑ์ของ ผลงานที่ดีเป็นอย่างไร

๕. การประเมินโดยกลุ่มเพื่อน (Peer Assessment)

เป็นการตัดสินใจโดยให้กลุ่มเพื่อนที่ทำงานร่วมด้วย เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณา เช่น

- ความคิดสร้างสรรค์
- การช่วยเหลือกลุ่ม
- ความสามารถในการที่จะทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา

เกณฑ์อื่นๆ ได้แก่ การค้นคว้า การรวบรวมข้อมูล การเขียนรายงาน การนำเสนอสิ่งที่ค้นพบ

๖. การประเมินกลุ่ม (Group Assessment)

ความสามารถที่จะทำงานในฐานะสมาชิกผู้มีประสิทธิภาพของกลุ่ม ถือเป็นทักษะที่สำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกกลุ่มวิชาจะต้องเน้นย้ำการทำงานเป็นกลุ่ม มีการจัดความพร้อมอย่างมีคุณภาพ และมีการประเมินผลที่ละเอียดรอบคอบ การทำงานกลุ่มของ ผู้เรียนจะมีคุณภาพสูงสุดรวมทั้งให้ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เมื่อมีการปฏิบัติดังนี้

๖.๑ จัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เหมาะสม

๖.๒ แจกกำหนดการประเมินผลให้ทราบล่วงหน้าเพื่อการเตรียมความพร้อม

๖.๓ กำหนดค่าของคะแนนให้เหมาะสมไม่ควรมากเกินไปหรือน้อยเกินไป

๖.๔ แจกเกณฑ์การประเมินผลและบอกเกณฑ์บางส่วนให้พร้อมทั้งให้ผู้เรียนเพิ่มเติมเกณฑ์ของตนเองได้จึงค่อยตัดสินใจว่าแต่ละเกณฑ์จะให้คะแนนอย่างไร

๖.๕ จัดเวลาให้ผู้เรียนได้มีการสำรวจว่าคัมค่าแก่การเรียน หรือไม่เป็นการให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ผลสำเร็จของตนเอง มีเวลาแยกแยะว่ายังมีจุดใดที่น่าจะทำให้ได้ดียิ่งขึ้น

๖.๖ ผู้สอนต้องมั่นใจว่า สิ่งที่จะประเมิน คือ ผลผลิตจากงานของกลุ่มหรือประเมินผลกระบวนการทำงาน ซึ่งกระบวนการและผลผลิตมีแนวทางการประเมินที่แตกต่างกัน ในการ ทำกิจกรรมกลุ่ม บางกิจกรรมใช้การประเมินผลผลิต แต่บางกิจกรรมอาจใช้เพื่อการประเมินผล กระบวนการปฏิบัติเท่านั้น

๖.๗ ควรมีการระมัดระวังเกี่ยวกับการประเมินงานกลุ่มเป็นรายบุคคลเพราะจะนำไป สู่ความไม่เข้าใจ จึงต้องมีการแจ้งเกณฑ์ให้ทราบล่วงหน้า มีการอภิปราย มีข้อตกลง ตั้งแต่แรกเริ่มลงมือปฏิบัติกิจกรรม การประเมินผลบุคคลควรจะทำต่อเมื่อผู้เรียนทั้งกลุ่มได้รับการพัฒนา ความมั่นใจและความเชื่อถือ

๖.๘ พิจารณาวิธีการจัดกลุ่ม จะให้ผู้เรียนเลือกเข้ากลุ่มเองหรือไม่ (มีแนวโน้มที่จะ เลือกเข้ากลุ่มเก่ง) หรือจะใช้การสุ่มจัดผู้เรียนเข้ากลุ่ม เพื่อให้ความสามารถในกลุ่ม (วิธีนี้จะ ได้ผลดีสำหรับงานที่ใช้เกณฑ์วัดย่อยๆ ซึ่งอาจมีการหมุนเวียนสมาชิกกลุ่ม) หรือผู้สอนต้องการจัด ผู้เรียนให้สมดุลทุกกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ ความรู้ ความสามารถ และทักษะของ ผู้เรียน วิธีการนี้ มีประโยชน์เพื่อจัดการเรียนรู้แบบร่วมมืออย่างมีคุณภาพแต่ต้อง การทักษะการประสานงาน ที่สูงมากในการจัดการ

๗. การประเมินตนเอง (Self Assessment)

ในการเสนอผลงาน ผู้สอนควรฝึกให้ผู้เรียนมีการประเมินตนเอง ทั้งด้านความคิด และด้านความรู้สึก โดยให้ผู้เรียนได้พูดถึงงานของตน มีขั้นตอนกระบวนการทำอย่างไร มีจุดบกพร่อง จุดดีตรงไหน ผู้เรียนได้ความรู้อะไรบ้าง และผู้เรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่องานที่ทำ ขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้เพื่อนๆ ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์งานของผู้เรียนอันจะนำไปสู่ความภูมิใจ

๘. การเขียนรายงาน (Self-Report)

เป็นการให้ผู้เรียนเขียนรายงานเกี่ยวกับความสามารถหรือพฤติกรรมของตนเอง เพื่อฝึกการสรุปผลและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544) **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546) **กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2546) **การประเมินวิธีเขียนของผู้เรียน. ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2549) **เอกสารตัวอย่างการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.**
- _____ . (2551) **รายงานการวิจัยเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551.**
- ทีศนา แคมมณี. (2547) **ศาสตร์ : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, มหาวิทยาลัย. (2551) **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** นครราชสีมา : สมบูรณ์การพิมพ์.
- อึ้ง บัวศรี. (2542) **ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบและพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539) **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2550) **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546) **การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542) **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส จำกัด
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537) **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน : ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สุวี ยาสาส์น.
- _____ . (2543) **วิสัยทัศน์การศึกษา.** นนทบุรี : เอส อาร์ พรินต์.
- _____ . (2544) **“แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้:ผู้เรียนสำคัญที่สุด”. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2544) **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.**
- _____ . (2545) **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2546) **การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์จำกัด
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2545) **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล. (2552) **เอกสารประกอบการบรรยายของสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (วันที่ 13 – 15 พฤษภาคม 2552)**

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2544) **แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.** กรุงเทพฯ : วีทีซีคอมมิวนิเคชั่น.
- คมเพชร ฉัตรศุภกุล. (2546) **กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน.** กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2546) **การประเมินวิธีเขียนของผู้เรียน. ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา เครือหงส์. (2549) **เอกสารตัวอย่างการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.**
- _____ . (2551) **รายงานการวิจัยเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551.**
- ทีศนา แคมมณี. (2547) **ศาสตร์ : องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทคโนโลยีราชมงคลอีสาน, มหาวิทยาลัย. (2551) **คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** นครราชสีมา : สมบูรณ์การพิมพ์.
- อึ้ง บัวศรี. (2542) **ทฤษฎีหลักสูตร:การออกแบบและพัฒนา.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2539) **จิตวิทยาการศึกษา.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2550) **ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2546) **การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542) **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.** กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส จำกัด
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537) **กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน : ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สุวี ยาสาส์น.
- _____ . (2543) **วิสัยทัศน์การศึกษา.** นนทบุรี : เอส อาร์ พรินต์.
- _____ . (2544) **“แนวทางการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้:ผู้เรียนสำคัญที่สุด”. บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- วิชาการ,กรม กระทรวงศึกษาธิการ. (2544) **การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.**
- _____ . (2545) **สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**
- สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์. (2546) **การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ.** กรุงเทพฯ : บุ๊คพ้อยท์จำกัด
- สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ. (2545) **การจัดกระบวนการเรียนรู้ : เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล. (2552) **เอกสารประกอบการบรรยายของสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (วันที่ 13 – 15 พฤษภาคม 2552)**

ภาคผนวก

คำสั่งคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ที่ ๒๘ /๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เพื่อให้เป็นไปตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ในเรื่องการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ อาศัยอำนาจตามคำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ ๓๒๔๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ เรื่อง มอบอำนาจให้รองอธิการบดี ผู้ช่วยอธิการบดี และคณบดี ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี ดังนั้น จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ดังรายชื่อต่อไปนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์สวัสดิ์	อำนาจกิติกร	ประธานกรรมการ
นายธชนม์	ก้าวสมบุรณ์	กรรมการ
นายอดุลย์	ทรายตัน	กรรมการ
นางสาวณิชา นภาพร	จงกะสิกิจ	กรรมการ
นายสันติ	วงศ์ใหญ่	กรรมการ
นางจินตนา	อำนาจกิติกร	กรรมการ
นายประทีน	ภูติพิพย์สุวรรณ	กรรมการ
นายจักรกฤษณ์	ฮันยะลา	กรรมการ
นายประสงค์	หน่อแก้ว	กรรมการ
นายณรงค์	เครือกันทา	กรรมการและเลขานุการ
นางสาวอนุสรรา	ศรีวิชัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งทุกท่าน ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการอย่างเคร่งครัด และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้เกิดผลดีแก่ทางราชการ ต่อไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๓

(รองศาสตราจารย์บุญชุด เนติศักดิ์)

คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
เรื่อง กำหนดระบบและกลไกการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร
การเปิดสอนหลักสูตรและการปิดหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๓

เพื่อให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และเพื่อให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ สถาบันมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ จึงกำหนด ระบบและกลไกการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การเปิดสอนหลักสูตรและการปิดหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๓ เพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตรใหม่และปรับปรุงหลักสูตรเดิม การเปิดสอนหลักสูตรและการปิดหลักสูตรของมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดังนี้

๑. ให้ทุกคณะนำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นกรอบสำคัญ ในการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังทุกระดับและทุกสาขาวิชา เพื่อให้สาขาวิชาซึ่งเป็นหลัก และแนวทางในการวางแผนพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร กำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ จัดการเรียน การสอน ตลอดจนจัดกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๒. การพัฒนาหลักสูตรใหม่หรือการปรับปรุงหลักสูตรเดิม จะต้องดำเนินการตามกรอบ มาตรฐาน คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ เทียบเคียงได้กับคุณภาพบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ในระดับชาติหรือนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการ ประทับคุณภาพการศึกษาและการเทียบโอนผลการเรียนของนักศึกษาระหว่างสถาบัน

๓. การเสนอขออนุมัติหลักสูตรทั้งหลักสูตรใหม่และหลักสูตรปรับปรุง ให้คณะกรรมการพัฒนา หรือคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตรดำเนินการ โดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ เสนอ โครงการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้มหาวิทยาลัยอนุมัติ
โครงการ

๓.๒ ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรตามกระบวนการและขั้นตอนการ พัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร โดยมีการรับฟังข้อสังเกตและในการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตร จากผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

๓.๓ นำหลักสูตรที่พัฒนาหรือปรับปรุงแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการประจำคณะเพื่อให้ความเห็นชอบ โดยจะต้องมีแบบเอกสารต่าง ๆ ได้แก่ เอกสารรายละเอียดของหลักสูตรฉบับสมบูรณ์ แบบรายงานข้อมูลพิจารณาเห็นชอบหลักสูตร แบบรายงานการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร (สำหรับหลักสูตรปรับปรุง) เอกสารขึ้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและแบบพิจารณาหลักสูตร

๓.๔ นำหลักสูตรที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยฯ เพื่อกำหนดให้มีความเห็นชอบ

๓.๕ นำหลักสูตรที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารงานวิชาการ มหาวิทยาลัยฯ เพื่อกำหนดแล้ว เสนอต่อสภาวิชาการเพื่อให้ความเห็นชอบ

๓.๖ นำหลักสูตรที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาวิชาการแล้ว เสนอต่อสภามหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติหลักสูตร

๓.๗ ให้มหาวิทยาลัยเสนอหลักสูตรที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว ไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อรับทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตร

๓.๘ มหาวิทยาลัยเสนอหลักสูตรที่สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแล้ว ให้องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) เพื่อให้การรับรอง

๔. การเปิดสอนหลักสูตร หลักสูตรที่จะเปิดสอนจะต้องผ่านการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

๕. การปิดหลักสูตร

๕.๑ ให้คณะเสนอเหตุผลและความจำเป็นในการปิดหลักสูตรเพื่อให้คณะกรรมการประจำคณะ และสภาวิชาการให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอสภามหาวิทยาลัย เพื่ออนุมัติการปิดหลักสูตร

๕.๒ เมื่อสภามหาวิทยาลัยอนุมัติการปิดหลักสูตรแล้ว ให้มหาวิทยาลัยเสนอผลการอนุมัติปิดหลักสูตรต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่สภามหาวิทยาลัยมีมติอนุมัติการปิดหลักสูตร

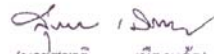
๖. ให้สภาวิชาการทำหน้าที่กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามระบบและกลไกนี้ พร้อมเสนอผลการดำเนินงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบและพิจารณาเพื่อนำผลการดำเนินงานดังกล่าว เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป

๗. ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการพัฒนาหลักสูตรใหม่ที่จะรับนักศึกษาใหม่เป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ ขึ้นไป ให้ดำเนินการตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

๘. ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ภายในปีการศึกษา ๒๕๕๕

ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่นี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายสุชาติ เมืองแก้ว)

นายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี